

บทที่ ๕

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การศึกษาปัญหาการผลิตและต้นทุนการผลิตของโรงงานปลาป่นในภาคกลางของประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงต้นทุนการผลิตปลาป่นและผลตอบแทนจากการลงทุนของโรงงานปลาป่น นอกจากนี้ยังได้ศึกษาถึงประวัติความเป็นมาของอุตสาหกรรมปลาป่นในประเทศไทย ปัจจัยสำคัญในการผลิตปลาป่นและกรรมวิธีการผลิตปลาป่น

ในการศึกษาต้นทุนการผลิตปลาป่นได้ศึกษาจากงบการเงินของโรงงานปลาป่น ประกอบกับการสังเกตการณ์การผลิตปลาป่นในโรงงาน และการสัมภาษณ์ผู้จัดการของโรงงานปลาป่น การศึกษาดังกล่าวได้แบ่งโรงงานปลาป่นออกเป็น ๒ ขนาดคือ ขนาดกลางและขนาดเล็ก ผลของการศึกษาปรากฏว่า

โรงงานปลาป่นทั้ง ๒ ขนาดมีโครงสร้างของต้นทุนการผลิตปลาป่นดังนี้คือ ต้นทุนปลาป่นคิดเป็นอัตราประมาณร้อยละ ๘๔ ของต้นทุนการผลิตปลาป่น ค่าเชื้อเพลิงคิดเป็นอัตราประมาณร้อยละ ๗.๕ ของต้นทุนการผลิตปลาป่น ส่วนที่เหลือเป็นค่าใช้จ่ายประเภทอื่นซึ่งได้แก่ ค่าแรง ค่าไฟฟ้า ค่ากระสอบ ค่าเสื่อมราคา ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษาเครื่องจักร และค่าใช้จ่ายโรงงานอื่น ค่าใช้จ่ายเหล่านี้เป็นค่าใช้จ่ายที่มีจำนวนใกล้เคียงกัน และเป็นค่าใช้จ่ายที่มีจำนวนน้อยคิดเป็นอัตราไม่เกินร้อยละ ๒ ของต้นทุนการผลิต

จากการศึกษาเปรียบเทียบต้นทุนการผลิตปลาป่นต่อ ๑ กิโลกรัม ระหว่างโรงงานขนาดกลางกับโรงงานขนาดเล็กพบว่า โรงงานขนาดกลางมีต้นทุนการผลิตสูงกว่าโรงงานขนาดเล็กประมาณร้อยละ ๓.๒๔ สาเหตุที่มีต้นทุนการผลิตสูงกว่าเนื่องจากมีต้นทุนปลาสูงกว่าประมาณร้อยละ ๑.๐๕ เพราะมีการเลือกซื้อปลาที่มีคุณภาพดีกว่า จึงมีราคาซื้อสูงกว่า นอกจากนั้นยังมีค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษาเครื่องจักรสูงกว่าโรงงานขนาดเล็กประมาณร้อยละ ๔๗.๖๔ เพราะมีจำนวนเครื่องจักรที่ใช้ทำการผลิตมากกว่า รวมทั้งมีค่าใช้จ่ายโรงงานอื่นสูงกว่าโรงงานขนาดเล็กประมาณร้อยละ ๕๔.๗๖ เพราะโรงงานขนาดกลางมีการซื้อหัวให้กับเรือประมงที่นำปลามาขายให้กับโรงงานเป็นประจำ

จากการเปรียบเทียบต้นทุนการผลิตของโรงงานปลาป่นในช่วงปี ๒๕๒๓-๒๕๒๕ ของโรงงานทั้ง ๒ ขนาด ปรากฏว่าโรงงานทั้ง ๒ ขนาดสามารถลดต้นทุนการผลิตลงได้ สำหรับค่าใช้จ่ายที่สามารถลดลงได้นั้นมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. ต้นทุนปลา โดยการซื้อปลาในราคาลดลง สาเหตุที่โรงงานสามารถซื้อปลาในราคาลดลงได้เพราะในช่วงปี ๒๕๒๔ ชาวประมงจับปลาได้มากกว่าปี ๒๕๒๓ เพราะมีการทำสัญญาทำประมงร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน ราคปลาในปี ๒๕๒๔ จึงลดลง ส่วนในปี ๒๕๒๕ ผลผลิตปลาป่นในตลาดโลกมีมาก ทำให้ความต้องการส่งปลาป่นเพื่อไปจำหน่ายยังต่างประเทศมีน้อยลง โรงงานปลาป่นจึงมีความต้องการปลาเปิดเพื่อผลิตปลาป่นลดลง แต่ชาวประมงมีความจำเป็นต้องขายปลาเปิดเพราะไม่สามารถเก็บไว้ได้ ในช่วงนี้โรงงานปลาป่นจะสามารถกำหนดราคาซื้อปลาเปิดให้ต่ำลงได้

อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าโรงงานจะสามารถลดต้นทุนปลาลงได้แต่จำนวนที่ลดลงก็เป็นจำนวนน้อย จึงทำให้โรงงานยังคงมีต้นทุนปลาเป็นอัตราส่วนที่สูงอยู่

๒. ค่าเชื้อเพลิง เนื่องจากโรงงานมีการเปลี่ยนแปลงเชื้อเพลิงที่ใช้จากการใช้น้ำมันเตาซึ่งเป็นเชื้อเพลิงที่มีราคาแพงมาใช้ ไม้ ชี้เสื่อ หรือแกลบ ซึ่งเป็นเชื้อเพลิงที่มีราคาถูกกว่า

การศึกษาผลตอบแทนจากการลงทุนของโรงงานปลาป่น โดยการวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนจากรายได้และอัตรากำไรรวมของเงินลงทุน ปรากฏว่าโรงงานขนาดกลางมีผลขาดทุนจากการลงทุน และโรงงานขนาดเล็กมีผลตอบแทนจากการลงทุนสูงสุดเพียงอัตราร้อยละ ๒.๐๒ ในปี ๒๕๒๔ ซึ่งเป็นปีที่โรงงานประสบผลสำเร็จจากการดำเนินงานสูงสุดในช่วงปี ๒๕๒๓-๒๕๒๕ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับอัตรารอคอยเงินฝากประจำของธนาคารในช่วงระยะเวลาเดียวกันแล้ว ปรากฏว่าต่ำกว่าถึงอัตราร้อยละ ๘๔.๔๖ ของอัตรารอคอยเงินฝากประจำของธนาคารในปี ๒๕๒๔ ซึ่งเท่ากับอัตราร้อยละ ๑๓ สาเหตุที่มีอัตราผลตอบแทนจากรายได้ต่ำ ก็คือมีต้นทุนการผลิตสูง

ดังนั้นถึงแม้ว่าโรงงานจะมีอัตราการหมุนเวียนของเงินลงทุนสูง คือ สามารถใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ได้มาก ก็ไม่ทำให้ผลตอบแทนจากการลงทุนสูงขึ้นมา

จากการศึกษาผลตอบแทนจากการลงทุนของโรงงานปลาป่นทั้ง ๒ ขนาดพบว่า โรงงานขนาดเล็กประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานมากกว่าโรงงานขนาดกลาง กล่าวคือ ในช่วงปี ๒๕๒๓-๒๕๒๕ โรงงานขนาดกลางมีผลขาดทุนจากการลงทุน ในขณะที่ โรงงานขนาดเล็กมีกำไรจากการลงทุนอยู่บ้างในปี ๒๕๒๔ และปี ๒๕๒๕ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะ

๑. ต้นทุนการผลิตของโรงงานขนาดกลางสูงกว่าโรงงานขนาดเล็ก เนื่องจากมีการเลือกซื้อปลาที่มีคุณภาพดีในขณะที่โรงงานขนาดเล็กไม่มีการคัดเลือกคุณภาพของปลา และเนื่องจากปลาที่มีคุณภาพดีนั้นมีปริมาณน้อยกว่าปลาที่มีคุณภาพไม่ดี ทำให้โรงงานขนาดกลางมีปลาที่จะนำเข้าทำการผลิตน้อยซึ่งเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความไม่ประหยัดในต้นทุนการผลิตขึ้น

๒. ค่าใช้จ่ายอื่นซึ่งส่วนใหญ่เป็นดอกเบี้ยจ่ายของโรงงานขนาดกลางสูงกว่า โรงงานขนาดเล็ก เนื่องจากมีการกู้เงินเพื่อมาใช้จ่ายเป็นทุนหมุนเวียนมากกว่า

สาเหตุที่โรงงานขนาดกลางมีผลขาดทุนจากการลงทุน แต่ยังคงดำเนินงานอยู่ได้เนื่องจากโรงงานส่วนใหญ่ได้มีการลงทุนในด้านอื่นด้วย ได้แก่ ประกอบกิจการเลี้ยงสัตว์ และนำปลาป่นที่ผลิตได้ไปใช้เป็นอาหารเลี้ยงสัตว์ด้วย

จากการเปรียบเทียบผลตอบแทนจากการลงทุนของโรงงานปลาป่น ในช่วงปี ๒๕๒๓-๒๕๒๕ พบว่าโรงงานทั้ง ๒ ขนาดมีแนวโน้มที่ผลตอบแทนจากการลงทุนจะเปลี่ยนแปลงไปในทางเดียวกัน กล่าวคือ

ในปี ๒๕๒๓ โรงงานปลาป่นส่วนใหญ่มีต้นทุนการผลิตปลาป่นสูง เนื่องจากปลามีราคาสูงเพราะชาวประมงจับสัตว์น้ำได้น้อยลง ซึ่งมีผลทำให้โรงงานทั้ง ๒ ขนาดมีผลขาดทุนจากการลงทุน

ในปี ๒๕๒๔ ราคาขายปลาป่นในประเทศสูงขึ้นจากปี ๒๕๒๓ เนื่องจากมีการส่งปลาป่นออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศได้มากขึ้น ประกอบกับโรงงานส่วนใหญ่สามารถลดต้นทุนการผลิตลงได้ ทำให้โรงงานขนาดกลางมีผลขาดทุนจากการลงทุนลดลง และโรงงานขนาดเล็กมีผลตอบแทนจากการลงทุนสูงขึ้น

ในปี ๒๕๒๕ ราคาขายปลาป่นในประเทศต่ำลงจากปี ๒๕๒๔ เนื่องจากผลผลิตปลาป่นในตลาดโลกมีมาก ทำให้ไม่สามารถส่งปลาป่นออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศได้มาก ประกอบกับโรงงานผลิตอาหารสัตว์ใช้กากถั่วเหลืองทดแทนปลาป่นในปริมาณที่มากขึ้น จึงทำให้โรงงานขนาดกลางมีผลขาดทุนจากการลงทุนมากขึ้น และโรงงานขนาดเล็กมีผลตอบแทนจากการลงทุนลดลง

ปัญหาและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาถึงต้นทุนการผลิตปลาป่น การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนของโรงงานปลาป่น ตลอดจนการสัมภาษณ์บุคคลต่าง ๆ ในวงการที่เกี่ยวข้อง ทำให้ทราบถึงปัญหาต่าง ๆ ของโรงงานปลาป่น ซึ่งสามารถสรุปได้เป็น ๒ ด้านดังนี้คือ

๑. ปัญหาด้านการผลิต.
๒. ปัญหาด้านการจำหน่าย

๑. ปัญหาด้านการผลิต ปัญหาที่โรงงานส่วนมากประสบได้แก่

๑.๑ ต้นทุนการผลิต โรงงานปลาป่นส่วนใหญ่ประสบปัญหาต้นทุนการผลิตสูง สาเหตุที่ทำให้ต้นทุนการผลิตปลาป่นสูง ได้แก่

๑.๑.๑ ต้นทุนปลา เนื่องจากราคาปลาสูง (ตารางที่ ๒๔) ซึ่งมีสาเหตุมาจากชาวประมงจับสัตว์น้ำได้น้อยลง สาเหตุที่ทำให้ชาวประมงจับสัตว์น้ำได้น้อยลงคือ

ตารางที่ ๒๙ ราคาปลาเปิดที่สะพานปลาสมุทรสาคร อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ปี ๒๕๑๘-๒๕๒๕

หน่วย:บาทต่อ ๑ กิโลกรัม

เดือน	๒๕๑๘	๒๕๑๙	๒๕๒๐	๒๕๒๑	๒๕๒๒	๒๕๒๓	๒๕๒๔	๒๕๒๕*
มกราคม	๑.๑๒	๑.๑๗	๑.๕๙	๑.๗๐	๑.๕๓	๑.๘๒	๒.๖๕	๒.๕๗
กุมภาพันธ์	๑.๐๙	๑.๒๒	๑.๖๐	๑.๙๑	๑.๕๗	๒.๐๓	๒.๖๖	๒.๕๗
มีนาคม	๑.๒๓	๑.๒๔	๑.๗๑	๑.๙๗	๑.๕๓	๒.๕๗	๒.๔๐	๒.๔๔
เมษายน	๑.๐๓	๑.๑๙	๑.๘๓	๑.๖๐	๑.๔๗	๒.๐๗	๒.๓๗	๒.๒๒
พฤษภาคม	๐.๙๕	๑.๐๘	๑.๘๒	๑.๖๙	๑.๔๐	๒.๑๖	๑.๘๐	๑.๙๓
มิถุนายน	๐.๙๗	๑.๑๒	๑.๗๑	๑.๖๖	๑.๒๔	๒.๐๔	๑.๗๐	๑.๖๒
กรกฎาคม	๑.๐๑	๑.๓๓	๑.๕๔	๑.๖๕	๑.๒๖	๒.๐๘	๑.๘๕	๒.๑๓
สิงหาคม	๐.๙๙	๑.๔๙	๑.๕๔	๑.๗๑	๑.๖๓	๒.๑๓	๒.๐๖	๑.๙๖
กันยายน	๐.๙๘	๑.๓๗	๑.๕๔	๑.๗๖	๑.๖๓	๒.๒๙	๒.๐๐	๑.๙๔
ตุลาคม	๐.๘๙	๑.๔๗	๑.๘๕	๑.๖๓	๑.๕๑	๒.๖๓	๑.๗๗	๑.๙๒
พฤศจิกายน	๐.๙๑	๑.๔๗	๑.๘๓	๑.๕๑	๑.๕๒	๒.๕๐	๒.๒๓	๑.๙๕
ธันวาคม	๑.๑๔	๑.๗๑	๒.๐๖	๑.๖๕	๑.๗๗	๒.๖๔	๒.๒๙	๒.๒๔
ราคาเฉลี่ย	๑.๐๓	๑.๓๔	๑.๗๒	๑.๗๐	๑.๕๒	๒.๒๕	๒.๑๕	๒.๑๒

ที่มา : แผนกสถิติ องค์การสะพานปลา

* ราคาปลาเปิดในปี ๒๕๒๕ ได้มาจาก สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร

ก. สัตว์น้ำในทะเลบริเวณใกล้ชายฝั่งของประเทศไทยมีจำนวนลดน้อยลง ซึ่งมีสาเหตุดังต่อไปนี้

- การจับสัตว์น้ำเป็นจำนวนมากเกินไป ทำให้สัตว์น้ำเจริญเติบโตไม่ทัน จึงมีจำนวนลดน้อยลง
- การไม่รักษาสภาพแวดล้อมอันเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ โดยปล่อยน้ำเสียลงสู่ทะเล ก่อให้เกิดภาวะน้ำเน่าและขาดอากาศออกซิเจนในน้ำ ทำให้ไม่เกิดแพลงตอนซึ่งเป็นอาหารของสัตว์น้ำ สัตว์น้ำจึงไม่มีอากาศสำหรับหายใจ และไม่มีอาหาร ทำให้สัตว์น้ำบางส่วนตายไปและบางส่วนอพยพย้ายถิ่นไปอยู่ที่อื่น

ข. บริเวณทำการประมงลดลง สาเหตุจากการประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ๒๐๐ ไมล์ทะเลของประเทศเพื่อนบ้าน^๑ ทำให้แหล่งจับสัตว์น้ำของชาวประมงในประเทศไทยลดน้อยลง

^๑ ก่อนที่จะมีการประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศเพื่อนบ้านนั้น อาณาเขตทางทะเลของประเทศต่าง ๆ มีระยะทาง ๓-๑๒ ไมล์เท่านั้น ส่วนของทะเลที่เกิดขึ้นจะถือว่าเป็นทะเลหลวง (High Sea) ซึ่งทุกชาติมีสิทธิที่จะเดินเรือและทำการประมงในบริเวณนี้ได้ และเรือประมงของประเทศไทยได้เข้าไปทำการประมงในบริเวณดังกล่าวซึ่งได้แก่ บริเวณนอกฝั่งของประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ประเทศกัมพูชา-ประชาธิปไตย ประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพพม่า ประเทศมาเลเซีย ประเทศอินเดีย และประเทศอินโดนีเซีย เพราะสามารถจับสัตว์น้ำได้มาก เนื่องจากชาวประมงของประเทศเหล่านี้ยังไม่มีความสามารถเพียงพอที่จะจับสัตว์น้ำขึ้นมาใช้ประโยชน์

ต่อมาในปี ๒๕๑๙ ได้เกิดระบบกฎหมายทะเลแนวใหม่ขึ้นเรียกว่าระบบเขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zone) ซึ่งกล่าวถึงประเทศชายฝั่งมีสิทธิที่จะควบคุมการใช้ทรัพยากรทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิตภายในรัศมี ๒๐๐ ไมล์ทะเลนับแต่ชายฝั่งออกไป ประเทศเพื่อนบ้านของประเทศไทย เช่น ประเทศบังกลาเทศ ประเทศอินเดีย ประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพพม่า ประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และประเทศกัมพูชาประชาธิปไตย จึงได้ประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะขึ้นในปี ๒๕๒๐ ส่วนประเทศอินโดนีเซียและประเทศมาเลเซียได้ประกาศเมื่อปี ๒๕๒๓

ค. ต้นทุนการทำประมงสูงขึ้น สาเหตุสำคัญเนื่องมาจากการที่น้ำมันดีเซลซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่มีจำนวนมากถึงอัตราร้อยละ ๒๔-๔๖ ของต้นทุนในการทำประมงทั้งหมด มีราคาสูงขึ้นมาก^๑ ในช่วงปี ๒๕๒๓-๒๕๒๔ จึงมีเรือประมงจำนวนมากที่ดำเนินงานขาดทุน หยุดทำการประมงหรือลดจำนวนเที่ยวลง ในปี ๒๕๒๖ แม้ว่าราคาน้ำมันจะมีแนวโน้มลดลง แต่เมื่อเทียบกับปีก่อนปี ๒๕๒๓ แล้วยังเป็นราคาที่ยังสูงอยู่

ปัญหาเรื่องสัตว์น้ำมีปริมาณลดลงนั้น เป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศ เพราะสัตว์น้ำส่วนใหญ่นำมาเป็นอาหารสำหรับบริโภค สำหรับปลาเปิดนั้นไม่ได้นำมาใช้เพื่อบริโภค แต่นำมาใช้ทำเป็นอาหารเพื่อเลี้ยงสัตว์ ปลาเปิดบางส่วนเป็นปลาที่สามารถเจริญเติบโตต่อไปเพื่อเป็นอาหารของมนุษย์ได้ เนื่องจากสัตว์น้ำเป็นทรัพยากรที่มีชีวิต ซึ่งต้องอาศัยระยะเวลาในการเจริญเติบโตและแพร่พันธุ์ ดังนั้นถ้าไม่มีการควบคุมการจับสัตว์น้ำให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมแล้ว สัตว์น้ำจะมีปริมาณลดน้อยลง และจะทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนอาหารสำหรับบริโภค

ปัญหาเรื่องนี้รัฐบาลได้พยายามแก้ไขอยู่แล้วโดยกำหนดนโยบายที่จะควบคุมและลดจำนวนเครื่องมือประมงอวนลาก ซึ่งเป็นเครื่องมือจับสัตว์น้ำที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการจับสัตว์น้ำเป็นจำนวนมากเกินไป พร้อมทั้งมีการกำหนดนโยบายและมาตรการที่จะพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางทะเลพร้อมกันไปด้วยได้แก่ วางแผนป้องกันการทิ้งขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูลจากชุมชน แหล่งอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และเกษตรกรรมลงในทะเล เพื่อลดปริมาณน้ำเสียที่ไหลลงสู่ทะเล

ปัญหาเรื่องบริเวณทำการประมงลดลง เนื่องจากการประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ๒๐๐ ไมล์ทะเลของประเทศเพื่อนบ้าน ปัญหาเรื่องนี้รัฐบาลได้พยายามช่วยให้ชาวประมงได้มีโอกาสเข้าไปทำการประมงในบริเวณดังกล่าวได้โดยถูกต้องตามกฎหมายของประเทศเหล่านั้นโดยการเจรจาร่วมลงทุนกับต่างประเทศ

^๑ น้ำมันดีเซลมีราคาลิตรละ ๑.๖๐ บาท ในปี ๒๕๑๖ เพิ่มขึ้นเป็นลิตรละ ๒.๓๓ บาทในปี ๒๕๑๗ ๒.๖๔ บาทในปี ๒๕๒๐ ๓.๐๓ และ ๔.๔๘ บาทในปี ๒๕๒๒ ๗.๓๔ และ ๖.๕๔ บาทในปี ๒๕๒๓ ๗.๓๔ บาทในปี ๒๕๒๔ และปี ๒๕๒๕ ๖.๔๔ บาทในปี ๒๕๒๖

ปัญหาต้นทุนการทำประมงสูงนั้น รัฐบาลได้ให้ความช่วยเหลืออยู่แล้วในกรณี
ที่น้ำมันมีราคาสูงมากและเกิดการขาดแคลนดัง เช่นในปี ๒๕๒๕ น้ำมันเชื้อเพลิงที่ใช้เพื่อ
การประมงมีราคาสูงถึงลิตรละ ๗.๓๙ บาท รัฐบาลโดยการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย
ได้จำหน่ายน้ำมันให้แก่กลุ่มชาวประมงและสหกรณ์การประมงในราคาลิตรละ ๗.๑๔ บาท
ซึ่งต่ำกว่าราคาขายปลีกทั่วไปลิตรละ ๐.๒๐ บาท ในปี ๒๕๒๖ น้ำมันเชื้อเพลิงมีราคา
ลิตรละ ๖.๙๙ บาท รัฐบาลได้จำหน่ายให้แก่ชาวประมงในราคาลิตรละ ๖.๙๔ บาท

ข้อเสนอแนะ

มาตรการในการควบคุมและลดจำนวนเครื่องมือประมงอวนลาก เพื่ออนุรักษ์
ทรัพยากรสัตว์น้ำไว้ใช้ประโยชน์แก่มนุษย์เพื่อการบริโภคโดยตรง อาจทำให้วัตถุดิบของ
โรงงานปลาบ่นลดลง และการแก้ปัญหาให้ปลามีราคาต่ำลงนั้น เป็นไปได้ยากเพราะ เป็น
ปัญหาที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมประมงด้วย การรับซื้อปลาในราคาต่ำเกินไปจะ
ทำให้อุตสาหกรรมประมงเดือดร้อน และเนื่องจากต้นทุนปลาเป็นค่าใช้จ่ายที่มีจำนวนมาก
ถึงร้อยละ ๘๔ ของต้นทุนการผลิตปลาบ่น ดังนั้นโรงงานควรจะมีการพัฒนาการผลิต
โดยทำการผลิตปลาบ่นเพื่อใช้ในการเลี้ยงสัตว์และเพื่อใช้ในการบริโภคของคนโดยตรง
ด้วย ซึ่งจะก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มมากกว่า ทั้งยังเป็นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มี
ประสิทธิภาพมากกว่า นอกจากนี้ยังสามารถแก้ปัญหาการขาดแคลนอาหารของประชาชน
ในกลุ่มที่มีรายได้น้อยให้ได้รับอาหารประเภทโปรตีนเพิ่มขึ้น

๑.๑.๒ ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษาเครื่องจักร เครื่องจักรที่ใช้ใน
โรงงานปลาบ่นโดยทั่วไปสร้างขึ้นมาอย่างไม่แข็งแรง ใช้วัสดุที่มีคุณภาพไม่ดี เช่น
ใช้แผ่นเหล็กบาง ประกอบกับไม่มีการรักษาความสะอาดเครื่องจักรหลังจากที่ทำการผลิต
เสร็จแล้วและไม่ได้ทำงานต่อทำให้เครื่องจักรชำรุดเสียหายง่ายและต้องซ่อมแซมบ่อยครั้ง
นอกจากนั้นถ้าเครื่องจักรชำรุดในระหว่างที่ทำการผลิตจะทำให้ต้องเสียค่าเชื้อเพลิง
เพิ่มขึ้นอย่างมากในช่วงที่เริ่มต้นเดินเครื่องจักรเพื่อทำการผลิตใหม่ และทำให้เสียเวลา
อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

โรงงานควรมีการทำความสะอาดเครื่องจักรบ้างหลังจากที่ทำการผลิตเสร็จ และไม่มีการทำต่อ ซึ่งจะได้สำรวจสภาพของเครื่องจักรไปด้วย ถ้าเครื่องจักรชำรุดจะได้ซ่อมแซมก่อนที่จะทำการผลิต เพื่อป้องกันไม่ให้เครื่องจักรชำรุดในระหว่างการผลิต ซึ่งจะทำให้มีค่าใช้จ่ายในการผลิตได้แก่ ค่าเชื้อเพลิงเพิ่มขึ้นโดยไม่จำเป็น นอกจากนี้จะช่วยให้อายุการใช้งานนานขึ้น ถ้าเครื่องจักรเก่าชำรุดเสียหายมากไม่สามารถซ่อมแซมได้แล้ว โรงงานควรลงทุนซื้อเครื่องจักรที่สร้างขึ้นจากวัสดุที่มีคุณภาพดี เพราะจะทำให้ประหยัดค่าซ่อมแซมและค่าเชื้อเพลิงได้มาก อย่างไรก็ตามการที่จะตัดสินใจลงทุนซื้อเครื่องจักรใหม่นั้นควรจะต้องพิจารณาแล้วว่าคุณกับค่าใช้จ่ายที่ประหยัดได้

๑.๒ ปลาที่นำมาใช้ผลิตปลาป่นมีคุณภาพต่ำ ปลาเบ็ดที่นำมาใช้ผลิตปลาป่นมักจะเป็นปลาที่ไม่สด ทั้งนี้เพราะชาวประมงถือว่าปลาเบ็ดเป็นผลพลอยได้เท่านั้น ประกอบกับราคาปลาเบ็ดต่ำกว่าสัตว์น้ำชนิดอื่น ๆ มาก ชาวประมงจึงไม่ให้ความสนใจที่จะดูแลรักษาคุณภาพให้สดเท่าที่ควร นอกจากนี้ยังปรากฏว่าปลาเบ็ดจะมีสิ่งสกปรกจากทะเลได้แก่ โคลน ทราย เปลือกหอย เปลือกปู ติดปนมากับปลาด้วย

ข้อเสนอแนะ

ปัญหาเรื่องนี้ทำให้โรงงานมีอัตราการสิ้นเปลืองปลาป่นมากขึ้น และทำให้ปลาป่นที่ผลิตได้มีคุณภาพทางด้านโปรตีนต่ำซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญที่ทำให้ไม่สามารถขยายตลาดไปให้กว้างได้ การแก้ไขปัญหานี้จะต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

ก. ชาวประมง ชาวประมงควรใช้น้ำแข็งแช่ปลาเป็นจำนวนที่พอเหมาะกับปริมาณของปลาและระยะเวลาการเก็บรักษาปลาในเรือ เพื่อป้องกันไม่ให้ปลาเน่าก่อนที่จะนำมาทำการผลิต โดยโรงงานปลาป่นจะซื้อปลาในราคาตามคุณภาพ

ข. โรงงานปลาบ่น โรงงานปลาบ่นควรจะมีที่สำหรับเก็บรักษาปลาก่อนที่จะนำเข้าทำการผลิตซึ่งเป็นที่ที่มีอุณหภูมิต่ำเพื่อรักษาคุณภาพของปลาให้มีสภาพสด และก่อนที่จะนำปลาเข้าทำการผลิตควรจะต้องมีการคัดแยกสิ่งสกปรกที่ติดบนมาจากปลาออก จะทำให้ปลาบ่นที่ได้มีคุณภาพดีขึ้น สำหรับการสร้างที่เก็บรักษาปลาและอุปกรณ์ที่ใช้คัดแยกสิ่งสกปรกออกจากปลานั้น ควรจะเป็นการลงทุนอย่างประหยัดและพิจารณาแล้วว่าคุ้มค่ากับการลงทุน

ค. โรงงานผลิตอาหารสัตว์ โรงงานผลิตอาหารสัตว์ควรรับซื้อปลาบ่นในราคายุติธรรมตามคุณภาพ เพื่อเป็นการสนับสนุนให้มีการปรับปรุงคุณภาพ ซึ่งปลาบ่นที่มีคุณภาพดีนั้นจะทำให้โรงงานผลิตอาหารสัตว์มีวัตถุดิบในการผลิตอาหารสัตว์ที่มีคุณภาพดีด้วย

๑.๓ ปริมาณปลาที่นำมาใช้ทำการผลิตมีน้อยกว่ากำลังการผลิตของเครื่องจักร ทั้งนี้เพราะชาวประมงจับสัตว์น้ำได้ลดน้อยลง ประกอบกับมีโรงงานปลาบ่นเป็นจำนวนมาก โรงงานปลาบ่นส่วนมากจึงต้องทำการผลิตตามจำนวนปลาที่ได้รับซึ่งเป็นจำนวนที่น้อยกว่ากำลังการผลิตของโรงงาน (ตารางที่ ๓๐) ซึ่งทำให้เครื่องจักรว่างงาน และทำให้เกิดความสูญเสียเปล่าทางเศรษฐกิจ

ข้อเสนอแนะ

รัฐบาลควรควบคุมไม่ให้มีการตั้งหรือขยายกำลังการผลิตของโรงงานปลาบ่นเพิ่มขึ้น เนื่องจากโรงงานในปัจจุบันมีกำลังการผลิตส่วนเกินอยู่แล้ว การตั้งหรือขยายกำลังการผลิตของโรงงานเพิ่มขึ้นมีแต่ทำให้ต้นทุนในการผลิตเพิ่มขึ้น

ตารางที่ ๓๐ กำลังการผลิตของโรงงานปลาบ่นและปริมาณของวัตถุดิบที่ใช้ผลิตปี ๒๕๒๔

ปริมาณ : ตัน

จังหวัด	จำนวน โรงงาน	กำลังการผลิตของโรงงาน ปลาบ่นต่อปี		การผลิตจริงของโรงงาน ปลาบ่นทั้งปี		การผลิตจริง คิดเป็นร้อยละ ของกำลังการผลิตของ โรงงาน
		ปลาสด	ปลาบ่น	ปริมาณปลาสดที่ ใช้ผลิต	ปลาบ่นที่ผลิต ได้	
ตราด	๒	๓๖,๐๐๐	๙,๐๐๐	๑๐,๔๕๖	๒,๖๑๔	๒๕.๐๔
จันทบุรี	๒	๕๔,๐๐๐	๑๓,๕๐๐	๒๘,๐๐๐	๗,๐๐๐	๕๑.๘๕
ระยอง	๕	๑๗๑,๐๐๐	๔๒,๗๕๐	๔๕,๐๐๐	๑๑,๒๕๐	๒๖.๓๒
ชลบุรี	๒	๙๐๐	๒๒๕	๔๐๐	๑๐๐	๔๔.๔๔
สมุทรปราการ	๑๑	๑๔๐,๐๐๐	๓๕,๐๐๐	๖๗,๘๐๐	๑๖,๘๕๐	๔๘.๔๓
สมุทรสาคร	๑๔	๒๙๗,๕๐๐	๗๔,๓๗๕	๑๕๕,๐๐๐	๓๘,๗๕๐	๕๒.๑๐
สมุทรสงคราม	๓	๕๒,๐๐๐	๑๓,๐๐๐	๒๑,๕๐๐	๕,๓๗๕	๔๑.๓๕
เพชรบุรี	๑	รับซื้อเศษปลาบ่น เป็นอาหารสัตว์ไม่ได้รับซื้อปลาเปิดโดยตรง				
ประจวบคีรีขันธ์	๕	๑๑๓,๕๐๐	๒๘,๓๗๕	๒๗,๑๐๐	๖,๗๗๕	๒๓.๘๘
ชุมพร	๙	๒๑๙,๐๐๐	๕๔,๗๕๐	๘๑,๐๐๐	๒๐,๒๕๐	๓๖.๙๙
สุราษฎร์ธานี	๔	๘๔,๐๐๐	๒๑,๐๐๐	๓๘,๐๐๐	๙,๕๐๐	๔๕.๒๔
นครศรีธรรมราช	๑๓	๑๔๗,๘๐๐	๓๖,๙๕๐	๕๔,๕๐๐	๑๓,๖๒๕	๓๖.๘๗
สงขลา	๑๑	๒๘๑,๐๐๐	๗๐,๒๕๐	๙๑,๘๐๐	๒๒,๘๕๐	๓๒.๖๗
ปัตตานี	๓	๑๒๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๓๐,๘๘๘	๗,๗๔๗	๒๕.๘๒
สตูล	๓	๕๔,๐๐๐	๑๓,๕๐๐	๑๑,๕๐๐	๒,๘๗๕	๒๑.๓๐
ตรัง	๕	๒๔๗,๐๐๐	๖๔,๒๕๐	๕๔,๐๐๐	๑๓,๕๐๐	๒๑.๐๑
ระนอง	๔	๑๑๔,๐๐๐	๒๘,๕๐๐	๔๓,๐๐๐	๑๐,๗๕๐	๓๗.๗๒
ภูเก็ต	๒	๖๑,๐๐๐	๑๕,๒๕๐	๒๒,๐๐๐	๕,๕๐๐	๓๖.๐๗
รวม	๙๙	๒,๒๐๒,๗๐๐	๕๕๐,๖๗๕	๗๘๒,๐๔๔	๑๙๕,๕๑๑	๓๕.๕๐

ที่มา : กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

หมายเหตุ อัตราส่วนปลาสด : ปลาบ่นที่ใช้ในการคำนวณเท่ากับ ๔:๑

๑.๔ ปัญหาด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ในการผลิตปลาในโรงงานได้ ถ่ายเทของเสียออกมา ซึ่งทำให้ประชาชนที่อยู่บริเวณใกล้เคียงกับโรงงานได้รับความเดือดร้อน และได้มีการร้องเรียนต่อทางราชการอยู่เสมอ ของเสียที่เกิดจากโรงงาน ปลาปนได้แก่

- น้ำเสียที่เกิดจากแบคทีเรียและ เอนไซม์ย่อยเนื้อปลาให้เป็นน้ำไหล ออกจากกองปลา น้ำนี้เป็นน้ำเน่าจึงมีกลิ่นเหม็น เมื่อไหลลงสู่แหล่งน้ำจะทำให้ปลาใน บริเวณนั้นเน่าและทำลายสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ

- กลิ่นเหม็นที่เกิดจากปลาที่ไม่สดซึ่งนำมาทำการผลิต

- เขม่าควันที่เกิดจากการเผาไหม้ของ เชื้อเพลิงประเภทไม้ ชีเสื่อย หรือแกลบ

ข้อเสนอแนะ

ในการแก้ปัญหาในเรื่องมลภาวะหรือของเสียที่โรงงานถ่ายเทออกมานั้น เป็น หน้าที่และความรับผิดชอบของโรงงานต่อสังคม โรงงานจะต้องสร้างระบบขจัดมลภาวะ ที่มีประสิทธิภาพเพื่อกำจัดน้ำเสีย กลิ่นเหม็น และเขม่าควัน ซึ่งรัฐบาลจะต้องควบคุม กวดขันอย่างเคร่งครัด

๒. ปัญหาด้านการจำหน่าย เนื่องจากประเทศไทยสามารถผลิตปลาในได้ เกินความต้องการใช้ภายในประเทศ และไม่มีการนำปลาไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น นอกจากใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตอาหารสัตว์ ดังนั้นจึงมีการส่งปลาไปที่เหลือออกไป จำหน่ายยังต่างประเทศ สำหรับโรงงานปลาในภาคกลางนั้นส่วนใหญ่จะจำหน่ายใน ประเทศ ส่วนโรงงานปลาในภาคใต้จะส่งไปจำหน่ายยังต่างประเทศ แม้ว่าปัญหาใน ด้านการจำหน่ายกับต่างประเทศจะไม่มีผลกระทบต่อโรงงานปลาในภาคกลางโดยตรง แต่ก็มีผลกระทบต่อราคาขายปลาภายในประเทศทางอ้อม ดังนั้นจะขอกล่าวถึงปัญหา ในการจำหน่ายของโรงงานปลาทั้งหมดโดยจะแบ่งออกเป็น ๒ ส่วนดังนี้คือ

๒.๑ ปัญหาด้านการจำหน่ายในประเทศ

๒.๒ ปัญหาด้านการจำหน่ายกับต่างประเทศ

๒.๑ ปัญหาด้านการจำหน่ายในประเทศ ในการจำหน่ายปลาในประเทศไทย โรงงานต้องประสบกับปัญหาต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ก. ไม่สามารถกำหนดราคาขายเองได้ และราคาขายมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ซึ่งทำให้ในบางครั้งโรงงานต้องประสบผลขาดทุน เนื่องจากราคาขายต่ำกว่าต้นทุนการผลิต สำหรับสาเหตุที่ทำให้โรงงานปลาไม่สามารถกำหนดราคาเองได้นั้นเป็นเพราะปลาคือเป็นสินค้าที่มีปริมาณมากเกินความต้องการใช้ จึงมีลักษณะเป็นตลาดของผู้ซื้อ ผู้ซื้อที่มีอิทธิพลในการกำหนดราคามากคือโรงงานผลิตอาหารสัตว์ที่มีอำนาจในการซื้อสูงซึ่งจะเป็นผู้ส่งออกด้วย ส่วนสาเหตุที่ราคาขายปลาที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ นั้นเป็นเพราะผู้ซื้อจะกำหนดราคาซื้อปลาภายในประเทศจากราคาปลาในตลาดโลกและราคาสินค้าอื่นที่ใช้ทดแทนปลาได้ประกอบกัน

ข. การวิเคราะห์คุณภาพของปลาคือเป็นผู้วิเคราะห์ ดังนั้น โรงงานปลาซึ่งเป็นผู้ขายอาจจะเสียเปรียบได้

ค. ความล่าช้าในการวิเคราะห์คุณภาพของปลา ในการวิเคราะห์คุณภาพของปลาผู้ซื้อจะใช้เวลาในการวิเคราะห์ประมาณ ๗-๑๔ วัน จึงจะส่งผลการวิเคราะห์ให้ผู้ขายทราบ และในระหว่างนี้ผู้ซื้อไม่ต้องชำระค่าสินค้าให้แก่ผู้ขาย ซึ่งทำให้ผู้ขายขาดเงินที่จะนำมาใช้หมุนเวียนในกิจการ บางครั้งจำเป็นจะต้องกู้ยืมมาใช้จ่าย ดังนั้นการที่ผู้ซื้อใช้เวลาในการวิเคราะห์คุณภาพของปลานาน จึงเป็นต้นเหตุที่ทำให้โรงงานมีดอกเบี้ยจ่ายสูงและทำให้ต้นทุนของโรงงานปลาส่งขึ้นด้วย

๒.๒ ปัญหาด้านการจำหน่ายกับต่างประเทศ ในการจำหน่ายปลาต่างประเทศนั้น โรงงานต้องประสบกับปัญหาต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ก. ปลาของประเทศไทยมีคุณภาพทางด้านโปรตีนต่ำกว่าปลาของประเทศผู้ผลิตอื่น ได้แก่ ประเทศเปรู ประเทศชิลี จึงมีผลทำให้สามารถส่งออกไปจำหน่ายได้แต่เฉพาะประเทศในกลุ่มอาเซียน สาเหตุที่ทำให้ปลาของประเทศไทยมีคุณภาพทางด้านโปรตีนต่ำกว่าประเทศผู้ผลิตอื่นนั้น เนื่องจากปลาที่ใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิต

ของโรงงานปลาป่นในประเทศไทยเป็นปลาที่มีขนาดเล็กหลายชนิดปนกัน ไม่สด และมีสิ่งสกปรกจากทะเลติดปนมากับปลาซึ่งไม่ได้คัดแยกออกก่อนนำเข้าทำการผลิต แต่ปลาที่ใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตปลาป่นของประเทศเปรูนั้น เป็นปลาผิวน้ำชนิดเดียวกันทั้งหมด มีความสดและสะอาด เพราะมีการคัดแยกสิ่งสกปรกที่ติดปนมากับปลาออกก่อนที่จะทำการผลิต ตารางการเปรียบเทียบคุณภาพปลาป่นของประเทศไทยกับประเทศเปรูอยู่ในตารางที่ ๓๑

ตารางที่ ๓๑ ตารางเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์คุณภาพปลาป่นที่ผลิตจากประเทศเปรูและประเทศไทย

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ปลาป่นเปรู (๑)	ปลาป่นไทย (๒)
โปรตีน	๖๔.๐๐	๕๖.๗๒
ความชื้น	๘.๘๐	๘.๖๐
ไขมัน	๑๑.๐๐	๖.๒๐
เกลือ	๐.๙๔	๑.๘๐
แคลเซียม (มาตรฐานสากล ๓-๕%)	๔.๑๕	๗.๙๕
ฟอสฟอรัส	๒.๔๑	๓.๖๙

ที่มา : (๑) สมาคมผู้ผลิตอาหารสัตว์ไทย ๒๕๒๕

(๒) กองอาหารสัตว์ กรมปศุสัตว์ ๒๕๒๐

ข. การผิดสัญญาซื้อขายได้แก่

- นำหนักขาดไปไม่ครบตามที่ระบุไว้ในสัญญาซื้อขาย
- คุณภาพไม่ตรงตามมาตรฐานที่กำหนดไว้
- มีการปลอมปนสินค้า โดยการปนสิ่งต่าง ๆ ได้แก่ กระจกปนเปลือกหอย หรือปลาปนที่มีคุณภาพต่ำกับปลาปนที่มีคุณภาพมาตรฐาน แล้วนำปลาปนที่มีคุณภาพมาตรฐานส่วนหนึ่งออกโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเพิ่มน้ำหนักปลาปนและทำให้สามารถลดราคาขายลงได้
- ส่งสินค้าไม่ตรงตามกำหนดเวลา

: การผิดสัญญาในเรื่องต่าง ๆ นี้ ทำให้ผู้ซื้อในต่างประเทศไม่ไว้

วางใจในการทำสัญญาซื้อขายปลาปนกับประเทศไทย และทำให้ต้องเสียตลาดต่างประเทศไปบางส่วน

ค. ข้อกีดกันทางการค้าได้แก่

- การที่ประเทศผู้ซื้อกำหนดปริมาณที่อนุญาตให้นำเข้าประเทศได้
- การที่ประเทศผู้ซื้อกำหนดอัตราภาษีขาเข้าในอัตราสูง

สำหรับปัญหาในด้านการจำหน่ายนี้รัฐบาลได้แก้ปัญหาโดยการสร้างอุปสงค์ในสินค้าให้มากขึ้นเพื่อให้ราคาปลาปนภายในประเทศสูงขึ้นดังต่อไปนี้คือ

๑. มีการควบคุมการนำเข้า โดยกระทรวงพาณิชย์ได้ออกประกาศควบคุมการนำเข้าปลาปนเมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๒๕ ให้ผู้ที่จะนำเข้าปลาปนต้องขออนุญาตในการนำเข้า โดยอนุญาตให้นำเข้าในกรณีที่ราคาปลาปนภายในประเทศสูงขึ้นผิดปกติหรือเกิดภาวะขาดแคลนปลาปนขึ้นภายในประเทศ

๒. ลดเงินอากรขาออกของปลาปน^๑ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้คือ

^๑ ประกาศกระทรวงการคลังที่ ศก.๕/๒๕๒๔ เรื่องการลดอัตราอากรศุลกากร, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๔๔ ตอนที่ ๔๕ ลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๒๔ ฉบับพิเศษ

ก. ราคาปลาน้ำจืดเฉพาะส่วนที่เกินกิโลกรัมละ ๘ บาท แต่ไม่เกินกิโลกรัมละ ๑๐ บาท เดิมเก็บกิโลกรัมละ .๕๐ บาท ลดลงเหลือกิโลกรัมละ .๐๕ บาท

ข. ราคาปลาน้ำจืดเฉพาะส่วนที่เกินกิโลกรัมละ ๑๐ บาทขึ้นไป เดิมเก็บกิโลกรัมละ .๗๕ บาท ลดลงเหลือกิโลกรัมละ .๑๐ บาท

๓. เจริญขอลดภาษีนำเข้าหรือยกเว้นภาษีกับประเทศกลุ่มอาเซียน

๔. กำหนดมาตรฐานของปลาน้ำจืด สำหรับ เรื่องมาตรฐานของปลาน้ำจืดที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการอยู่

จะเห็นได้ว่าการแก้ไขปัญหาของรัฐบาลพยายามให้มีการใช้ปลาน้ำจืดในประเทศ เพราะประเทศไทยสามารถผลิตปลาน้ำจืดได้มากจนเหลือใช้ภายในประเทศ โดยการออกประกาศควบคุมการนำเข้าปลาน้ำจืด พร้อมกับพยายามส่งเสริมให้มีการส่งปลาน้ำจืดออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศมากขึ้น โดยลดเงินอากรขาออกของปลาน้ำจืดเพื่อลดต้นทุนการส่งออก จะได้มีผู้ส่งออกมากขึ้น นอกจากนี้ยังได้เจริญขอลดภาษีนำเข้าหรือยกเว้นภาษีกับประเทศกลุ่มอาเซียน เพื่อให้ปลาน้ำจืดของประเทศไทยมีราคาขายต่ำลง และสามารถแข่งขันกับประเทศผู้ผลิตอื่นได้ สำหรับการกำหนดมาตรฐานของปลาน้ำจืดนั้น เพื่อให้ปลาน้ำจืดของประเทศไทยมีคุณภาพดีขึ้น ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการใช้ผลิตอาหารสัตว์ภายในประเทศ และทำให้ผู้ซื้อในต่างประเทศมั่นใจในคุณภาพปลาน้ำจืดที่ซื้อจากประเทศไทยมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

การแก้ไขปัญหาของรัฐบาลดังกล่าว เป็นการแก้ปัญหาก็เหมาะสม เพราะมีผลกระทบต่อกิจการที่เกี่ยวข้องน้อยที่สุด อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เกิดความยุติธรรมในการซื้อขายปลาน้ำจืดในประเทศ และเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ปลาน้ำจืดภายในประเทศมีราคาสูงขึ้น รัฐบาลควรมีการแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

๑. ควรกำหนดหน่วยงานทางราชการ ซึ่งอาจจะได้แก่ สำนักงานมาตรฐานสินค้า เป็นผู้ตัดสินในกรณีที่มีปัญหาในการซื้อขาย เพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ผู้ซื้อและผู้ขาย ซึ่งจะแก้ปัญหาค่าการโต้แย้งในเรื่องคุณภาพและป้องกันการกดราคาได้

๒. การกำหนดมาตรฐานของรัฐบาลและการออกไปรับรองคุณภาพตามมาตรฐาน ควรจะมีการปฏิบัติอย่างรัดกุม เพื่อป้องกันการปลอมปนสินค้าทำให้สินค้ามีคุณภาพไม่ตรงตามสัญญาซื้อขาย เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อถือให้กับลูกค้าในต่างประเทศที่จะทำการติดต่อซื้อขายกับประเทศไทยในระยะยาว

๓. รัฐบาลควรส่งเสริมการส่งออกปลาบ่นโดย

- ยกเลิกการเก็บภาษีอากรขาออกปลาบ่นซึ่งจะเป็นการลดต้นทุนในการส่งออก ทำให้มีผู้ส่งออกเพิ่มขึ้นและจะช่วยให้ราคาปลาบ่นในประเทศไทยสูงขึ้น

- ให้สำนักงานพาณิชย์ในต่างประเทศศึกษาภาวะและความต้องการปลาบ่นของประเศนั้น เพื่อหาทางขยายตลาดของปลาบ่นในประเทศไทยเพิ่มขึ้น ตลอดจนติดต่อหาผู้ซื้อและแนะนำให้ผู้ผลิตปลาบ่นในประเทศไทยได้ทราบ รวมทั้งล่งคณะผู้แทนการค้าไปเจรจาให้ประเทศคู่ค้าซื้อปลาบ่นของประเทศไทยเพิ่มขึ้น

ปัญหาต่าง ๆ ของอุตสาหกรรมปลาบ่นถ้าได้รับการแก้ไขดังกล่าวแล้วก็คาดว่าอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนของโรงงานปลาบ่นจะสูงขึ้นได้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

